Главное управление образования Гомельского облисполкома
Государственное учреждение образования
«Гомельский областной институт развития образования»

Этнокультурное воспитание детей дошкольного возраста

Сборник методических материалов из опыта работы педагогов
ГУО «Дошкольный центр развития ребёнка г.Петрикова»

Гомель
2018

Р Е Ц Е Н З Е Н Т Ы
Проректор по учебно-методической работе государственного учреждения образования «Гомельский областной институт развития образования» Блажко О.А., начальник учебно-методического отдела дошкольного и начального образования государственного учреждения образования «Гомельский областной институт развития образования» Сергеенко Т.Е.

Этнокультурное воспитание детей дошкольного возраста / сост. Е.Н. Шутова, методист учебно-методического отдела дошкольного и начального образования Гомельского областного института развития образования. - Гомель, 2018. – 26 с.

© Государственное учреждение образования «Гомельский областной институт развития образования», 2018

Введение

Культура любого народа формирует общечеловеческие ценности, такие как семья, родительская любовь, почитание старших, уважение традиций своего народа и сохранение их. Нужно прививать детям любовь, гордость за свою историю, свою отчизну.

В учебной программе дошкольного образования предусмотрено ознакомление воспитанников с историей, культурой, бытом своего народа.

Дошкольный возраст – это сензитивный период приобретения ребёнком основ личностной культуры, соизмеримой с общечеловеческими духовными ценностями. Педагогически осмысленное приобщение детей дошкольного возраста к представлениям о родном крае, национальной культуре, включение народных традиций в процессе патриотического воспитания способствует к расширению знаний и представлений о родном крае, развитию национального самосознания, формирование чувства гордости за свою Родину.

Воспитывать любовь к своей Родине нужно с раннего детства. В настоящее время много путей и способов, но нельзя забывать о том, что патриотизм формируется у каждого ребёнка индивидуально. Он связан с духовным миром человека, его личными переживаниями. И задача педагогов, родителей сделать так, чтобы эти переживания были яркими, незабываемыми. Начиная работу по патриотическому воспитанию, педагог сам должен знать природные, культурные, социальные, экономические особенности региона, где он живёт.

Для того чтобы увлечь детей, педагогу самому нужно быть крайне увлеченным и компетентным в этой сфере.

Таким образом, обращение к отеческому наследию воспитывает уважение к земле, на которой живёт ребёнок, гордость за неё. Знание истории своего народа, поможет в дальнейшем с большим вниманием, уважением и интересом отнестись к истории и культуре других народов. Чувство любви к Родине формируется постепенно, в процессе накопления знаний, вырастает из любви к близким, родному краю, интереса к доступным пониманию детей явлениям, общественной жизни, осознания причастности к судьбе Родины.

В данном сборнике представлены материалы из опыта работы педагогов ГУО «Дошкольный центр развития ребёнка г.Петрикова». Практический материал, размещенный в сборнике, представлен в авторской редакции.

Шутова Елена Николаевна,
методист учебно-методического отдела
дошкольного и начального образования
Гомельского областного института развития
образования

Конспект комплексного занятия
по образовательным областям «Ребёнок и общество», «Развитие речи и культуры речевого общения» для детей старшего возраста

Кондрашонок Юлия Михайловна,
воспитатель дошкольного образования
ГУО «Дошкольный центр развития ребёнка г.Петрикова»

Тема: Мы живём в Республике Беларусь

Программные задачи: совершенствовать представления о Республике Беларусь, её областных центрах; достопримечательностях областных городов; развивать память, внимание, мелкую моторику, грамматически правильную речь; воспитывать патриотические чувства – любовь и гордость за свою Родину, нравственные качества: доброту, отзывчивость, гостеприимство, честность.

Предварительная работа: знакомство с трудом белорусского народа, народным творчеством, природой родного края. Чтение белорусских народных сказок, стихов, легенд о создании городов, разучивание национальных игр. Слушание белорусской народной музыки « Юрачка », « Бульба», «Крыжачок» и т. д.

Материал и оборудование: карта Республики Беларусь; контурное изображение Республики Беларусь на каждого ребёнккартинки: аист, телевизор, холодильник, Брестская крепость, театр, василёк-символ Славянского базара, шина, конфеты.

Ход занятия

Звучит песня «Белый аист летит…». Входит воспитатель, переодетый в костюм аиста.

Аист: Здравствуйте ребята.
Я старый ваш знакомый:
Живу на крыше дома-
Длинноногий, длинноносый,
Длинношеий, безголосый.
Я летаю на охоту
За лягушками к болоту.
Вы узнали кто я?

Дети: Аист.

Аист: Много дорог я по свету прошёл, летал по разным городам и к вам прилетел. Сколько вас здесь, а какие у вас любопытные глазки, хотите узнать, что я вам принёс?

Я ходил по разным странам,
Плыл по рекам, океанам,
По пустыне шёл отважно-
На одном листе бумажном.

Дети: Географическая карта.

Аист: Ребята, а как называется республика, в которой вы живёте?

Дети: Республика Беларусь.

Аист: Сегодня мы поговорим о нашей стране. Посмотрите на карту. Скажите, какими цветами она обозначена?

Дети: Голубым и зелёным.

Аист: Что обозначено голубым цветом?

Дети: Реки и озёра

Аист: Какие вы знаете реки?

Дети: Припять, Днепр, Березина.

Аист: Молодцы ребята! Я дарю вам медальки с изображением этих рек. Из-за того, что Беларусь богата реками и озёрами её называют «синеокой».

Аист: А что обозначает зелёный цвет?

Дети: Зелёным цветом обозначаются леса.

Аист: Ой, какие вы умные всё вы знаете! А как называется самый знаменитый лес Беларуси?

Дети: Самый знаменитый лес Беларуси _ это Беловежская пуща.

Аист: Молодцы! Сейчас мы с вами отправимся в путешествие по нашей Республике.

(З*вучит музыка, Аист с детьми имитирует полёт).*

Вместе:

Аист, аист, ты лети нас с собою захвати!
Мы хотим, как ты летать,
О стране своей всё знать!

(Дети садится за столы, где лежат контурные карты на каждого ребёнка и раздаточный материал).

Аист:

Кто не знал и не видел наш город,
Можно просто сказать, что не жил.
Мой зелёный ухоженный Гомель,
Как же ты, всем нам дорог и мил.

Сколько горя и бед перенёс ты,
Но стоишь, не склонив головы.
С каждым годом становишься краше,
И моложе становишься ты.

Аист: Ребята куда мы с вами прилетели?

Дети: В город Гомель.

Аист: А кто из вас знает, чем славится город Гомель? Какие достопримечательности есть в этом городе? *(Ответы детей).*

Аист: Да, в Гомеле есть заводы, на которых выпускаются трактора, комбайны, станки. Есть в городе и фабрика «Спартак», которая выпускает много сортов конфет. А если город Гомель главный в области, то, как называется область?

Дети: Гомельская.

Аист: А теперь выберете из картинок, которые лежат у вас на столе ту, которая подходит к Гомелю и прикрепите на свои карты (конфета, трактор, комбайн). А я, прикреплю все эти изображения на большой карте. Ребята у вас на столах лежат карточки с нарисованными геометрическими фигурами, вспомните, что впускается в Гомеле, и попробуйте превратить эти фигуры в какую-нибудь продукцию города.

Развивающая игра « Дорисуй фигуру».

(Звучит музыка. Дети встают со стульев, имитируют полет аиста, произносят слова).

Вместе:

Аист, аист ты лети нас с собою захвати!
Мы хотим, как ты летать,
О стране своей все знать!

Аист:

Если б камни могли говорить,
Под летящими вдаль облаками,
Рассказали б о мужестве камни,
Если б камни могли говорить.
С неба смотрят
Звёзды, не мигая,
Тонет полночь,
В медленной волне…
А над Брестом
Тишина такая,
Будто мир оглох
На той войне.

Аист: В какой город мы с вами прилетели, дети?

Дети: В город Брест.

Аист: Скажите, о каких камнях шла речь в стихотворении?

Дети: О камнях Брестской крепости.

Аист: Брест-это западная граница Беларуси. В городе находится мемориал «Брестская крепость», Знаменитый лес Беловежская пуща, и ковровый комбинат. Ребята, а кто – нибудь из вас бывал в Беловежской пуще? Мне рассказывали, что там живёт какой-то дед, что за дед вы не знаете?

(Ответы детей).

Аист: Ребята, у вас на столах лежат карточки с изображением леса, рядом нарисованы животные, соедините линиями с лесом тех животных, которые живут в Беловежской пуще (развивающая игра «Кто, где живёт?»). А если город Брест главный в области, то как называется область?

Дети: Брестская.

Аист: Знаете, ребята солдаты Брестской крепости совершили великий подвиг во время Великой Отечественной войны, люди приносят туда постоянно цветы в знак благодарности, давайте и мы, почтим память героев и оставим цветы.

(Дети берут с тарелочки цветы и кладут их на брестскую область, затем встают со стульев имитируют полёт аиста).

Вместе:

Аист, аист ты лети нас с собою захвати!
Мы хотим, как ты летать,
О стране родной всё знать.

Аист:

Никогда не сменю на Париж,
Как сейчас это модно,
Я родной уголок белорусской земли
И обитель уютную с кратким названием
Гродно.

Аист: В какой город мы прилетели?

Дети: В город Гродно.

Аист: Может кто-нибудь знает, чем славится город Гродно? Может, кто из вас побывал в Гродно у дедушек, бабушек? *(ответы детей)*

Аист: Дети, город Гродно знаменит своими театрами, а так же там находится фабрика, на которой шьют одежду и комбинат где производят азотные удобрения, для того чтобы на полях нашей Родины были богатые урожаи. А так же в городе Гродно есть большой зоопарк. Вы были когда-нибудь в зоопарке, кого вы там видели?

(Ответы детей).

Аист: А если город Гродно главный в области, то, как называется область?

Дети: Гродненская.

Аист: Так, как Гродно славится своими театрами, мы с вами тоже сейчас поиграем в театр, но не обычный, а мимический. Вы знаете, что это означает?

(Ответы детей, ели они не знают, объяснить).

Аист: Я буду показывать вам изображение, какой либо эмоции, а вы будете её повторять. Развивающая игра «Эмоции». Давайте оставим в этой области символ театра - изображение двух масок.

(Дети встают со стульев, имитируют полёт аиста).

Вместе:

Аист, аист ты лети нас собою захвати
Мы хотим, как ты летать,
О стране родной всё знать!

Аист:

Мокрые улицы города Витебска
Как вы похожи одна на одну!
Ветер срывается сильный, порывистый,
Качает темной волною Двину.

Аист: Дети, в какой город мы прилетели?

Дети: В город Витебск.

Аист: Ребята, кто из вас может рассказать о городе Витебске, о его достопримечательностях. (*Ответы детей*).

Аист: В Витебске выпускается одежда из трикотажа, ковры. В городе ежегодно происходит международный фестиваль « Славянский базар». Вы знаете, как выглядит символ « Славянского базара»? Нет. Тогда я вам покажу,

но не просто покажу, а только на очень короткое время, а вы должны будете из деталей, что лежат у вас на столах выложить символ у себя. Развивающая игра» Зрительный диктант», Если главный в области город Витебск, то, как называется область?

Дети: Витебская.

Динамическая пауза.

(Дети танцуют под песню И.Дорофеевой «Родина моя - Белоруссия», напоминаю, что мальчики приглашают девочек на танец, и самостоятельно придумывают танцевальные движения).

Аист: Так, как Витебск славится Славянским базаром, оставим на карте символ этого фестиваля- нотку-василёк.

(Дети встают со стульев , имитируют полёт аиста).

Вместе:

Аист, аист ты лети нас с собою захвати.
Мы хотим, как ты летать,
О стране родной всё знать!

Аист:

И ту высокую могилу, Где лес угрюмо распевал,
За мощь Машеки и за силу
«Могилой льва» народ прозвал.
Над нею скоро иль не скоро
Упали тысячи дерев,
И у могилы вырос город,
Носящий имя Могилёв.

Аист: В какой город мы прилетели?

Дети: В город Могилёв.

Аист: Много веков стоит над седым Днепром город-воин и труженик. В Могилёве много фабрик и заводов там делают лифты, цемент, шёлковые ткани, гардины, резиновую обувь. Так же там есть шинный комбинат «Белшина», в городе даже стоит огромная резиновая шина. А если город Могилёв главный в области, то, как называется область?

Дети: Могилёвская.

Аист: Так, как Могилёв, славится своей промышленностью, оставим на карте символ машиностроительной промышленности – изображение шины.

(Дети встают со стульев имитируют полёт аиста).

Вместе:

Аист, аист ты лети нас с собою захвати.
Мы хотим, как ты летать,
О стране своей всё знать.

Аист:

Минск - красивая столица
Ты - сердце родины моей.
И я хочу, тобой гордится.
Из года в год ты всё светлей.

Аист: В какой город мы прилетели?

Дети: В город Минск. Столицу Беларуси.

Аист: Минск самый крупный культурный и промышленный город Республики. В Минске выпускаются холодильники, телевизоры, трактора « Беларусь». Давайте оставим на карте их символы, изображения холодильника и телевизора.

Аист: А если город Минск главный в области, то, как называется область?

Дети: Минская.

Аист: Ребята назовите мне государственные символы нашей страны.

Дети: Герб, флаг, гимн.

Аист: А вы все их знаете? Ни с какими другими не спутаете? Сейчас я это проверю. На мольберт выставляются изображения 6 флагов других республик. Выберите из этих флагов тот, который принадлежит нашей стране. Молодцы справились с заданием.

(Дети встают со стульев, имитируют полёт аиста).

Вместе:

Аист, аист ты лети нас с собою захвати.
Мы хотим, как ты летать,
О стране своей всё знать.

Аист: Ну а теперь расскажите, где мы с вами сегодня побывали.

Дети: Мы путешествовали по городам Беларуси.

Аист: Какой город вам больше всего запомнился? Чем?

Аист: Мне тоже очень понравилось путешествовать с вами.

Но приходит грустный час
Нам пора прощаться,
Но буду я ещё не раз
К вам возвращаться.

Литература:

1. Учебная программа дошкольного образования.- Минск: Национальный институт образования, 2012.
2. Ладутько, Л.К. Познаём мир и себя: Пособие для педагогов учреждений дошк. образования/ Л.К. Ладутько, Т.Ю. Шкляр. – Мн.: УП «ИВЦ Минфина»,2017.
3. Лобынько, Л.В. Современные подходы к процессу образования старших дошкольников / Л.В. Лобынько, Т.Ю. Швецова. - Минск: ИЦВ Минфина, 2017

Конспект занятия по образовательной области «Искусство» (музыкальная деятельность) для воспитанников средней группы

Дубина Галина Степановна,
воспитатель дошкольного образования
ГУО «Дошкольный центр развития ребёнка г.Петрикова»

Тема: Государственные символы Республики Беларусь

Програмные задачи: знакомить детей с государственными символами Беларуси (флагом, гербом, гимном); продолжать знакомить детей с вокально – инструментальным ансамблем "Песняры"; воспитывать уважение к символам страны, гордость за них, любовь и преданность к своему народу; уметь различать характер музыки, двигаться в соответствии с музыкой, исполнять основные движдения, разучивать новые; называть детские музыкальные инструменты.

Материал и оборудование: Музыкальный центр, демонстрационный материал: герб и флаг Республики Беларусь, куклы в национальных белорусских костюмах, музыкальные инстументы, музыкально - дидактические игры, запись Государственный гимна Республики Беларусь CD ВИА "Песняры", CD "Белорусские Танцы и Песни", проектор.

Ход занятия

Дети под аудиозапись песни « Мой Родны Кут…»- сл. Я Купалы, муз И. Лученка входят в музыкальный зал.

Музыкальный руководитель: Здравствуйте ребята.

Дети: Здравствуйте!

Музыкальный руководитель: Очень рада приветствовать вас в музыкальном зале. Ребята, давайте подарим друг другу свое хорошее настроение и улыбки. Проходите, присаживайтесь.

(Дети садятся на стулья).

Музыкальный руководитель: Мы прослушали музыкальное произведение, давайте вспомним название ? Какой характер музыки? Кто исполняет это произведение? Кто автор?

(Ответы детей).

Музыкальный руководитель : Мы живем в нашей красивой, синеокой Белоруссии, и у нас свой белорусский язык. Я знаю, что ребята приготовили стихотворения на белорусском языке, давайте их послушаем.

1-й ребёнок: Зямля з блакітнымі вачамі, раздолле рэчак і лугоў,
Тут называюць Васількамі, на Беларусі хлапчукоў.

2**-й ребёнок:** Я- Дзяучынка – Беларуска,з васільковымі вачыма,
Хоць малая, але знаю, Беларусь- мая Радзіма.

Музыкальный руководитель: Каждый народ уважает свои символы. Одним из наших символов является Гимн. Гимн – это не простая музыка- это торжественное музыкально- поэтическое произведение. У каждого государства есть свой гимн. Государственный гимн слушают молча, или подпевают. Такое поведение при исполнении гимна считается достойным, уважителным. Звучит

он в праздники , на торжественных мероприятиях. По звучащему гимну можно узнать из какой страны приехали гости. Слова к гимну написали композитор М. Климович и В. Коризна, а музыку Н. Соколовский. Мы все встанем и исполним гимн торжественно.

Дети исполняют Гимн Республики Беларусь

Музыкальный руководитель: Ребята, есть еще символы нашего государства.Это – флаг. Флаг можно увидеть над администрацией нашего города, его вывешивают на праздниках, различных массовых и главных мероприятий, вручений наград, на машине президента. Флаги у каждой страны тоже разные, они отличаются по цвету. Посмотрите на наш флаг. Сколько цветов и какого цвета?.

Дети: Красный, зеленый и белый.

Музыкальный руководитель: Каждый цвет имеет свой смысл. Красный – цвет отваги, радости, счастье – символ солнца. Зеленый – символизирует богатую природу, луга, поля, которые мы ценим и бережем.Они занимают большую часть нашей территории. Белый – символ свободы, уважения к своему Отечеству, к своей Родине. На нашем флаге изображен необычный рисунок, называется орнамент, состоящий из ромбов. Ромб – символ зерна и плодородия, ведь мы страна трудолюбивая , обрабатываем большую площадь полей , выращиваем много культурных растений. Есть такие орнаменты в наших национальных костюмах, посуде, фасадах домов. Следующий симол нашего государства – это герб. Давайте его рассмотрим. Все что нарисовано на гербе имеет свое значение. Зеленый контур в лучах восходящего солнца – это граница нашего государства. С обеих сторон герб оплетает снопы колосьев, в которые вплетены голубые цветочки льна и розового клевера. Это главные природные богатства нашей страны. Лен- это растение, из которого делают и шьют одежду, скатерти, рушники, белье. Клевер – лучший корм для животных, ведь наша страна сельскохозяйственная.

Венок из колосьев – символ главного богатства наших людей - хлеба. Обвиты колосья хлеба на гербе, это красно- зеленая лента с надписью “Беларусь”. В верхней части герба горит красная звездочка - это символ мужества нашего народа. Герб можно увидеть на важных документах, паспортах, на зданиях правительственных и государственных учреждений.

Вот такие главные символы нашего государства вы должны ребята знать и гордится ими.

О чем мечтают дети? У них одна мечта,
Пусть будет на планете мир вечный , как весна.
Солнце Родины любимой озаряет все вокруг,
И взлетает белокрылый голубь мира с наших рук.

Музыкальный руководитель: Давайте исполним песню о Родине, которую написала композитор О.Волох.

(Дети исполняют песню).

Музыкальный руководитель: Я предлагаю музыкально-дидактическиую игру. Давайте внимательно посмотрим на свои карточки с музыкальными инструментами и по очереди все их назовем.

Музыкально-дидактическая игра "Назови музыкальные инструменты".

(Звенит колокольчик).

Музыкальный руководитель: Ребята , послушайте, что вы слышите**?**

Дети: Это звенит колокольчик.

Музыкальный руководитель: Давайте тихонько встанем , и пойдем на звон колокольчика.

(Дети подходят к столу).

Музыкальный руководитель: Ребята, да у нас здесь сюрприз, колокольчик нас позвал, что бы мы сыграли на музыкальных инструментах. Для вас звучит " Лявониха".

(Дети играют на музыкальных инструментах. После игры складывают музыкальные инструменты на места, в это время снова звенит колокольчик).

Музыкальный руководитель: Ребята, слышите, колокольчик зовет нас в круг.

Дети становятся в круг.

Музыкальный руководитель: Сегодня я предлагаю разучить новое музыкально- ритмическое движение – "притопы на месте".

Разучивание движения.

Музыкальный руководитель: Ребята, а теперь вместе со мной, давайте соединим знакомые музыкально- ритмические движения с новым, и у нас получится музыкально- ритмическая разминка .

Музыкально-ритмическая разминка "Лявониха".

Музыкальный руководитель: А теперь пришла пора поиграть нам детвора.

Игра "Бубен".

Музыкальный руководитель: Гордитесь и любите свою страну. А я для вас приготовила маленькие подарочки, эти красвые звездочки. А наше музыкальное занятие на этом окончено, говорим всем до свидания!

Под аудиозапись песни " Мой родны кут…" дети выходят из зала.

Литература:

Савельев, Г.В. Развитие музыкального восприятия дошкольников /Г.В.Савельев.- Мозырь:Белый ветер ,2006.

Канспект занятка па адуацыйнай вобласці "Дзіця і грамадства" для выхаванцаў сярэдняй групы

Бурміч Святлана Мікалаеўна,
выхавальнік дашкольнай адукацыі
ДУА "Дашкольны цэнтр развіцця дзіцяці г.Петрыкава"

Тэма*:* **Заняткі нашых продкаў**

Мэта: фарміраваць цікавасць да мінулага сваей краіны; пазнаёміць з новым жанрам фальклору – паданнямі; развіваць цікавасць да народных

традыцый; выхоўваць павагу да культурных традыцый беларускага народа, нацыянальную самасвядомасць.

Матэрыял і абсталяванне: лён, кудзеля, ільняныя і вышытыя вырабы, гнёзды для пляцення, папяровыя ручнікі, рознакаляровыя кавалачкі паперы геаметрычнай формы.

Ход заняткаў

Выхавальнік: Сёння, дзеці, мы з вамі будзем размаўляць пра нашу краіну. Вы ўжо ведаеце як яна завецца, хто жыве ў ёй, якая мова ў нас родная. А ці ведаеце вы адкуль пайшлі беларусы.

Паданне "Адкуль пайшлі беларусы."

(Пасля падання дзеці чытаюць падрыхтаваныя вершы).

Выхавальнік: Зараз я раскажу вам, як жылі людзі ў тыя далёкія часы, што яны рабілі, чым займаліся. А вось аб чым пойдзе наша гаворка далей вы даведаецеся, калі адгадаеце загадку.

Урадзіўся ён высокі,
Шаўкавісты, сінявокі.
Апранае нас здавен.
Здагадайся, хто ён? *(Лён).*

Выхавальнік: Вось, дзеці, гэта лён. Яго сеялі і вырошчвалі, убіралі і мялі, трапалі і расчэсвалі. А потым пралі ніткі і ткалі палатно.

(Дзеці чытаюць падрыхтаваныя вершы).

Выхавальнік: Вось гэты ручнік жыў на свеце столькі, колькі вашы бабулі, а ён моцны, мяккі. Пагладзьце яго ручкамі. Адчуваеце, які ён? Гладзенькі. Прыцісніце да шчочкі, ён халодненькі. Узважце на ручках. Адчуваеце, які ён? Лёгенькі. Павер'е было такое, што каб моцнае і добрае дзіця расло, вось такім ручнікам трэба было яго ручкі, ножкі абціраць. Аздаблялі ручнікі і вопратку прыгожым арнаментам. Беларускія народныя ўзоры на тканінах вызначаліся сваёй прыгажосцю. Геаметрычны ўзор складаўся з кругоў, прамавугольнікаў, квадратаў. Яскравасць узору надавалі каляровыя ніткі.

Выхавальнік: А цяпер уявіце сабе, што вы зрабілі ручнік, але яшчэ не ўпрыгожылі яго. Зараз вы станеце сапраўднымі майстрамі. Бярыцеся за работу. *(Дзеці бяруць выразаныя з рознакляровай паперы кавалачкі геаметрычнай формы і прыклейваюць іх на ручнікі з паперы).*

Выхавальнік: А што рабіў гаспадар? Ен плёў лапці. Лапці насілі дарослыя і дзеці. Яшчэ гаспадар плёў з лазы кошыкі, у якія клалі агародніну, садавіну. З сасновай лучыны выробляў посуд. Бяроста была добрым матэрыялам для пляцення кашалей, сумак. Гэтыя ж вырабы плялі і з рагозу. Плеценымі вырабамі было зручна карыстацца, яны лёгкія і не разбіваліся. Зараз я пакажу вам, якім спосабам раней ды і цяпер робяць некаторыя плеценыя вырабы. Але спачатку вам патрэбна адгадаць яшчэ адну загадку.

Даўганосы, даўганогі
прыляцеў з далёкай дарогі? *(Бусел).*

Выхавальнік: А зараз, мае даражэнькія, паслухайце верш.

Бусел верны Беларусі,
Бусел з Афрыкі гарачай
Родную зямельку ўбачыў.

Зноўку з выраю вярнуўся
Да айчыннай Беларусі.
Ён з буслiхай – прыгажуняй
Распазнаў гняздо на клуні.
Хутка ў буслоў цыбатых
Будуць дзеці – бусляняты.
Дзеці вырастуць праз лета
І пакінуць свой палетак.
Прыляцяць увесну. Бусел
Заўжды верны Беларусі.
В.Швед

Выхавальнік: Я нездарма прачытала вам верш менавіта пра бусла. Бусел з'яўляецца сімвалам нашай краіны. І зараз мы з вамі будзем плесці для яго гняздо.

(Самастойная праца дзяцей пад бел. нар. музыку.Пасля заканчэння самастойнай работы дзяцей выхавальнік аналізуе і робіць выставу дзіцячых работ).

Выхавальнік: Што новага вы сёння даведаліся? (*Адказы дзяцей).*

Выхавальнік: Што вам спадабалася больш усяго? (*Адказы дзяцей).*

Выхавальнік: Малайцы, мне таксама спадабалася як вы сёння працавалі.

Літаратура:

1. Красіла , А. І. Мой край завецца Беларуссю : дапам. для педагогаў устаноў дашк. адукацыі / А. І. Красіла. – Мазыр: Белы Вецер, 2008.
2. Дубініна, Д.М. Мая родная старонка: дапам. для педагогаў устаноў дашк. адукацыі / Д.М.Дубініна, Д.У.Дубінін. – Мінск: Полымя, 2016.

Канспект занятка па адуацыйнай вобласці "Дзіця і грамадства" для выхаванцаў старэйшай групы

Бурміч Святлана Мікалаеўна,
выхавальнік дашкольнай адукацыі
ДУА "Дашкольны цэнтр развіцця дзіцяці г.Петрыкава"

Мэта: пазнаеміць дзяцей з рамяством ганчара; замацоўваць веды аб назвах гліняных вырабаў (збанок, гарлач, гаршок, кубак, міска, слоік); праз гульні развіваць цікавасць да іх дзейнасці; выхоўваць павагу да працы ганчара.

Матэрыял і абсталяванне : гліняныя вырабы (збанок, гарлач, гаршок, кубак, міска, слоік), карткі з выявамі гліняных вырабаў, цеста для лепкі, місачкі з вадой, сурвэткі, фартухі.

Ход занятка

(Занятак пачынаецца з чытання выхавальнікам верша А.Вольскага "Ганчар").

Ганчар – сапраўдны чараўнік.
Ён гліны ўзяў камяк,

І вось збанок на крузе ўзнік,
А потым круглы гляк.

Выхавальнік: Дзеці пра каго гаворыцца ў гэтым вершы? *(Адказы дзяцей).*

Выхавальнік: Ганчары адны з самых старажытных рамесленікаў нашай краіны. Яны выконвалі гаспадарчыя і дэкаратыўна – прыкладныя вырабы з гліны. Давайце пазнаёмімся з некаторымі вынікамі працы ганчара.

Посуд рабілі ў розных мясцовасцях, таму ён адрозніваўся сваёй формай і аздабленнем. Гаршкі рабілі для гатавання гарачых страў. У іх варылі дзецям кашу. Гарлачы прызначаліся для малака і малочных прадуктаў. У гляках захоўвалі алей, ваду. У слоіках захоўвалі мёд, смятану, варэнне. Кубкі прызначаліся для таго, каб піць з іх ваду. Яны мелі цыліндрычную ці бочкападобную форму і ручку. Традыцыйным ганчарным вырабам былі міскі, якія ўяўлялі з сябе глыбокую круглую пасудзіну для ежы.

Выхавальнік: А зараз мы пагуляем з вамі ў гульню “Падбяры пару”. У вас і ў мяне аднолькавыя карткі з выявамі ганчарных вырабаў. Я буду паказваць картку з выявай ганчарнага вырабу, а вам трэба знайсці такую ж, назваць выраб і паказаць яго.

Выхавальнік: Ёсць, дзеці, нават такая беларуская народная гульня, якая называецца “Гарлачыкі” Давайце разам з вамі ў яе пагуляем.

(Далей дзеці гуляюць у прапанаваную ім беларускую народную гульню).

Выхавальнік: А зараз паслухайце, калі ласка, верш яшчэ аб адным вырабе з гліны, які называецца збанок.

Сеў за кола ганчар,
З гліны выкруціў шар,
Горла. Вушка прырабіў.
Ўсе ў печы абпаліў.
І глядзіце: ужо гатовы
Залаты збаночак новы.

Г.Багданава

Выхавальнік: А цяпер, давайце паспрабуем з вамі выляпіць з цеста збанкі. Але спачатку нам патрэбна пераўтварыцца ў маленькіх ганчароў.

(Дзеці пад беларускую народную музыку апранаюць фартухі, затым выхавальнік паказвае як паступова патрэбна ляпіць збанок, пасля дзеці лепяць вырабы самастойна. Пасля заканчэння самастойнай работы дзяцей выхавальнік робіць выставу іх вырабаў).

Выхавальнік: Дзеці, вы сёння працавалі як сапраўдныя майстры. Ёсць такая прыказка: Справа майстра баіцца. Як вы яе разумееце? *(Адказы дзяцей)* .

Выхавальнік: Так, сапраўды, калі чалавек бярэцца за якую – небудзь справу са стараннем, то ў яго абавязкова ўсё атрымаецца. Спадзяюся, вам сёння было цікава.

Літаратура:

1. Дубініна, Д.М. Культура Беларусі ў казках і паданнях: этнакультурная адукацыя дашкольнікаў: дапам. для педагогаў установ дашк. адукацыі / Д.М.Дубініна, Д.У.Дубінін. – Мінск: Зорны верасень, 2008.
2. Дубініна, Д.М. Мая родная старонка: дапам. для педагогаў установ дашк. адукацыі / Д.М.Дубініна, Д.У.Дубінін. – Мінск: Полымя, 2016.
3. Красіла, А. І. Мой край завецца Беларуссю : дапам. для педагогаў установ дашк. адукацыі / А. І. Красіла. – Мазыр: Белы Вецер, 2008.

Канспект занятка па адуацыйным абласцям “Дзіця і грамадства”, “Дзіця и грамадства”, “Мастацтва. Дзіцячы дызайн” для выхаванцаў старэйшай групы

Бурміч Святлана Мікалаеўна,
выхавальнік дашкольнай адукацыі
ДУА “Дашкольны цэнтр развицця дзіцяці г.Петрыкава”

Мэта: фармірававаць уяўленні дзяцей пра асаблівасці нацыянальнай культуры; узбагачаць веды дзяцей аб беларускіх прадметах побыбу (посуд, вышытыя вырабы, вырабы з саломы, лазы, дрэва); развіваць цікавасць да нацыянальных традыцый; выхоўваць павагу да культурных традыцый беларускага народа.

Матэрыял і абсталяванне: памяшканне аформленае ў народным стылі мінулага; вырабы з гліны, дрэва, лазы, саломы, вышытыя і тканыя вырабы; нацыянальнае адзенне для выхавальніка, музычнае суправаджэнне (беларускія народныя мелодыі); папяровыя сурвэткі і іголкі для вышывання; качалкі, прас, ільняныя ручнікі, падушачка для гульні.

Ход занятка

(Дзеці заходзяць у музычную залу пад беларусскую народную мелодыю, дзе іх сустракае выхавальнік у беларускім нацыянальным строі).

Цётка Васіліна: Добры дзень, дзеці! Якія вы ўсе прыгожыя. Давайце з вамі пазнаёмімся. Мяне завуць цётка Васіліна. А як вас завуць? *(Адказы дзяцей).*

Цётка Васіліна: Я так задаволена, што вы да мяне прыйшлі. А ці жадаеце вы хоць на некалькі хвілін апынуцца ў мінулым і пабачыць якімі рэчамі карысталіся нашы продкі, што ўмелі рабіць? *(Адказы дзяцей).*

Цётка Васіліна: Напэўна вы ўжо ведаеце, што мы, беларусы, народ працавіты, і калі вы хочаце шмат чаго даведацца вам патрэбна будзе крышачку папрацаваць разам са мною. Ці згодны вы на гэта? (Адказы дзяцей.)

Цётка Васіліна: Тады я запрашаю вас да сябе ў госці! Праходзьце, калі ласка ў хату!

(Дзеці праходзяць у залу).

Цётка Васіліна: Вы ведаеце, мае даражэнькія, у мяне есць шмат цікавых рэчаў. Я якраз збіралася іх раставіць на палічкі, каб у хаце быў парадак. Можа вы мне дапаможаце? *(Адказы дзяцей)* .

Цётка Васіліна: Ёсць тут вырабы з гліны, саломы, лыка, лазы, дрэва, А ці ведаеце вы як называлі майстроў, якія рабілі ўсе гэтыя рэчы? *(Адказы дзяцей).*

Цётка Васіліна: Давайце я вам крышачку раскажу тое, што ведаю сама. Майстроў, якія выраблялі драўляныя рэчы – дзежкі, бочкі, посуд для хатняй гаспадаркі называлі бондары. Цяпер гэтымі вырабамі часцей карыстаюцца на вёсцы, іх можна ўбачыць у краязнаўчых музеях. Драўляны посуд выраблялі з дубу, сасны, асіны, елкі. Яшчэ майстроў, якія рабілі драўляны посуд: лыжкі, міскі, каўшы называлі суднікі. З дрэва рабілі і цацкі для дзяцей. Вось, паглядзіце, у мяне таксама ёсць некалькі вырабаў з дрэва. (Кадушка для захоўвання гародніны альбо грыбоў, лыжка, дудачка.)

Цётка Васіліна: Вырабы з гліны выконвалі ганчары. Для гатавання гарачых страў рабілі гаршкі. Для малака і малочных прадуктаў прызначаліся гарлачы. Для малака яшчэ выкарыстоўвалі збанкі, але яны выдзяляліся дзюбкай і вушкам – ручкай. У гляках захоўвалі ваду, алей.

Цётка Васіліна: На Беларусі выраблялі плецены рэчы з лазы, саломы, лыка. З лазы рабілі мэблю, кошыкі, цукерніцы, з саломы плялі, цацкі, капялюшы, сурвэткі. З лыка плялі лапці. У мяне таксама ёсць выраб з лазы, вось гэта цукерніца, з саломы сурвэтка, з лыка – лапці.

Цётка Васіліна: А зараз давайце разам з вамі паставім усе гэтыя рэчы на палічкі. Плецены вырабы патрэбна пакласці на верхнюю палічку. Вам патрэбна выбраць плецены выраб і, калі можаце, назавіце яго.

(Дзеці выбіраюць плецены рэчы).

Цётка Васіліна: Вырабаў з гліны мы паставім на сярэднюю палічку. *(Дзеці выбіраюць гліняныя вырабы).*

Цётка Васіліна: Вырабы з дрэва давайце паставім на ніжнюю палічку.

(Дзеці ставяць драўляныя рэчы).

Цётка Васіліна: Якія вы малайцы, дапамаглі мне навесці прыгажосць у хаце. Бачу, стаміліся вы ўжо стаяць праходзьце і сядайце.

(Дзеці сядаюць).

Цётка Васіліна: А ці звярнулі вы ўвагу ў якое адзенне я апранута? *(Адказы дзяцей).*

Цётка Васіліна: Так, сапраўды, гэта жаночы беларускі народны касцюм. А ці ведаеце вы, як называюцца рэчы па асобку?

Дзеці: Кашуля, андарак, фартух.

Цётка Васіліна: Як вы лічыце, дзе ж нашы продкі бралі сабе такое адзенне? *(Адказы дзяцей).*

Цётка Васіліна: Так, сапраўды, нашы продкі рабілі яго самі з ільну, бавоўны. Раней на Беларусі было распаўсюджана ткацтва. Ткалі палатно, ручнікі, посцілкі. А для того, каб адзенне і іншыя рэчы былі прыгажэйшыя іх ўпрыгожвалі вышыўкай. Вось, паглядзіце, у мяне тут ёсць вышытая сурвэтка, ручнік, абрус.

Цётка Васіліна: Дзеткі, а якога колеру мая кашуля?

Дзеці: Белага.

Цётка Васіліна: А ці ведаеце вы, чаму беларусы любяць вопратку белага колеру? Што ён можа азначаць?

Дзеці: Чысціню, дабрыню людзей.

Цётка Васіліна: Арнамент бывае розны: гэта і прамыя лініі і крыжыкі, квадраты, ромбы, кветкі. І ўсе гэта называецца вышыўка.Ці ведаеце вы, што азначае чырвоны колер у беларускім арнаменце?

Дзеці: Ён азначае жыццё, радасць, вяселле.

Цётка Васіліна: Што азначае чорны колер у арнаменце?

Дзеці:Гора, смутак

Цётка Васіліна: А ці хочаце вы крышачку навучыцца вышываць? (Адказы дзяцей.) Тады бярыце на стале іголачкі ды сурвэтачкі, а я вам пакажу як можна вышываць крыжыкам.

(Самастойная праца дзяцей пасля паказу ўзору выхавальнікам).

Цётка Васіліна: Ці спадабалася вам вышываць? *(Адказы дзяцей).*

Цётка Васіліна: Ой, мае дзетачкі, я бачу вы ўжо крышачку стаміліся, а ці любіце вы гуляць? (Адказы дзяцей.)

Цётка Васіліна: Тады я прапаную вам пагуляць у беларускую народную гульню "Падушачка" - адзін з самых распаўсюджаных старадаўніх карагодаў.

Гулнья "Падушачка".

Цётка Васіліна: Ці спадабалася вам гуляць? *(Адказы дзяцей).*

Цётка Васіліна: У мяне для вас ёсць яшчэ адзін вельмі цікавы занятах, падыходзьце да стала.

(Дзеці падыходзяць і становяцца вакол стала на якім стаіць маслабойка).

Цётка Васіліна: Вось гэта маслабойка, зараз я вам пакажу, як раней вашы бабулі збівалі масла. А цяпер вы паспрабуйце.

(Дзеці пад музыку збіваюць масла).

Цётка Васіліна: Ой, дзеткі, я ж зусім забылася, мне ж яшчэ рэчы трэба, папрасаваць! Дапаможаце мне? *(Адказы дзяцей).*

(Дзецям прапануецца пазнаёміцца з прыладамі для прасавання бялізны: палкі - качалкі, прас і паспрабаваць папрасаваць ручнік і сурвэтку).

Цётка Васіліна: Ну, што, мае даражэнькія, ці спадабалася вам у мяне ў гасцях? *(Адказы дзяцей).*

Цётка Васіліна: А што вам спадабалася больш за ўсё? (Адказы дзяцей.) З

Цётка Васіліна: Хачу пажадаць вам, каб вы ніколі не забывалі пра нашу багатую нацыянальную спадчыну і ганарыліся тым, што вы жывеце ў Беларусі. Да пабачэння!

Літаратура:

Дубініна, Д.М. Мая родная старонка: дапам. для педагогаў устаноў дашк. адукацыі / Д.М.Дубініна, Д.У.Дубінін. – Мінск: Полымя, 2016.

Канспект свята
для выхаванцаў старэйшай групы

Белая Тамара Ўладзіміраўна,
выхавальнік дашкольнай адукацыі
ДУА “Дашкольны цэнтр развіцця дзіцяці г.Петрыкава”

Тэма: На нашым кірмашы ўсё ад душы

Мэта: Узбагачаць ўяўленні аб роднай Беларусі, фарміраваць цікавасць да нацыянальных традыцый і звычаяў беларускага народа, абагульняць і замацоўваць веды дзяцей пра беларускае дэкаратыўна –ужытковае мастацтва, узбагачаць дзіцячы рэпертуар новымі беларускімі і народнымі спевамі, танцамі, гульнямі.

Матэрыял і абсталяванне: інтэр’ер беларускай сялянскай хаты, беларускія тканыя ручнікі, вырабы з саломкі, стол з гліняным посудам (гарлачык, талеркі, кубкі, спарыш, гляк, гаршок), агародніна і садавіна.

Ход мерапрыемства

Уваходзяць Баба Еўка і Дзед Тамаш.

Баба: Ой, колькі народу сабралася! Добры дзень, даражэнькія!

Дзед: Добрага здароўечка!

Баба: А якая прыгажосць кругом! Дзядуля, гукай Аленку.

Дзед: Алёнушка, хутчэй сюды!

Выходзіць Алёнка.

Аленка: Бабулечка, дзядулечка, як тут хораша. Кірмаш пачынаецца?

Баба: Так, унучачка, так, усім хочацца на кірмашы пабываць, песянкі заспяваць, ласункаў адведаць.

Аленка: Тады я сяброў паклічу!

Дзед: Пакліч. пакліч, унучачка! Разам лепей і спяваць, і гандляваць.

Аленка: Гэй, сябры. сяброўвачкі!

Гэй, Гэй, Гэй!

Хуценька бяжыце, на кірмаш спяшыце!

(Уваходзяць дзец, вітаюцца)

Баба: А ці ведаеце вы дзеці, што такое кірмаш?

(Адказы дзяцей).

Дзед: Кірмаш – гэта святочны гандль, дзе народныя ўмельцы прадаюць свае вырабы. На Беларусі здаўна жывуць добрыя, працавітыя людзі, якія любяць сваю зямлю, шчыра працуюць. І таму вырабы нашых беларускіх майстроў вядомы ва ўсім свеце. Кірмаш – таксама гульні. танцы. песні і жарты. Абавязкова ласункі Зараз ужо будзеце ведаць, што такое кірмаш? Ну і добра!Запрашаю ўсіх на кірмаш!

Беларуская гульня “Бабка Еўка, дзед Талаш”

Баба: Дзеці, сюды! У гэтага гандляра бачыце, якая прыгажосць! Цудоўны посуд з гліны.

Гандляр: Мы былі на гліншчы,

Бралі гліну ў прыгаршчы.

Шмат на лаўку нанасілі,

Замяшалі, замясілі,
Наляпілі гладышоў,
Місак, сподкаў, спарышоў.
Сохне посуд на двары,
Хіба ж мы не ганчары?
Ды не працавітыя?
Усе лаўкі і сталы
Посудам укрытыя!
Падбягайце і купляйце!
Баба: Гліна звонкая, гліна тонкая!
З глінянай міскі – ежа смачная!

Дзед: И сапраўды самая смачная и халодная вада ў гліняным гладышы. А малако і смятана лепш за ўсё захоўваюцца ў гліняных гаршочках. А якая смачная бульба і каша, запечаная ў гліняным гаршэчку! Усе каштавали? Смачна?

Баба: На Беларусі шмат ёсць месцаў, дзе знаходзіцца гліна. Беларускія вырабы з гліны звычайна карычневага колеру, цёмныя або светлыя. І ўпрыгожаны беларускім узорам- тонкімі ці шырокімі лініямі , ці кропачкамі.

(Паказвае посуд).

Дзед: Дзеці, ці ведаеце вы, як завецца гэты посуд?
Дзеці: Гладыш. гляк. міска. кубак, сподак.
Баба: Шаноўна гаспадар!
Мы тавар жадаем набыць
Толькі вось не ведаем
Чым табе плаціць?
Гандляр: Я з вас багата не вазьму
За посуд папрашу з вас гульню,
Але гульня гэтая розніца –
У “Гарлачык” пагуляць возьмецеся?
Баба: Калі ласка, гаспадар,
У “Гарлачык” гуляць гатовы.
Хуценька, мае дзеткі,
Станавіцеся ў кола!

Гульня “Гарлачык”

Гандляр: Малайцы, дзеткі. душу павесялілі.
Бярыце ў падарунак цацку- свістульку.
Баба: Пойдзем далей. Глядзіце! Вось дык прыгажосць!
Шаноўны гандляр, што гэта ў вас?
Гандляр: Не хавайце сваіх грошай,
Потым пашкадуеце, калі лёну і саломкі
Для сябе не купіце.
Лён з саломкаю заўжды
У Беларусіі дружны.
Падыходзьце хутчэй!
Пазнаёмлю з кветкамі –
З саломкай залатой, вось такой!

Баба: Падабаюцца вам вырабы з саломкі?

(Адказы дзяцей).

Гандляр: Што, жадаеце набыць?

Баба: Колькі каштуе ваш тавар?

Гандляр: Хто раскажа прымаўкі, той і будзе тавар выбіраць!

Дзед: Дзеці, зірніце сюды! Як вы думаеце, з чаго зроблены гэтыя дзіўныя рэчы?

Дзеці: З ільну.

Баба: Так, дзеткі, так. Гэта лён. Паглядзіце! Як вы думаеце, працаваць з ільном цяжка?

Дзіця: А мы сеялі лянок,
Урадзіўся наш лянок.
Мы лянок ірвалі,
У снапы збіралі,
Аббівалі, у полі слалі.
Урадзіўся лянок,
Белы, слаўны кужалёк.
з кужалька зрабілі цацкі.

Дзед: Вось здзівілі, так здзівілі.
Вы пра лён усе гаварылі.
Мы з яго кашулі шыем

Дзеці: А мы песенькі пяём!

Баба: Калі хочаш што ўзяць –
Трэба песню праспяваць

Карагод " У карагодзе мы былі"

Дзед: Бабуля, ці не падыйсці нам да вось гэтай смакаты?
Што нам трэба набыць самае галоўнае?

Баба: Як што? Бульбу! Гэй, у каго тут бульба ёсць?

Дзед: Зараз убачыце, якую добрую бульбу вырасціла наша гаспадыня.

Пляска "Бульба"

Дзед: Добрая бульба, сып у кошык, ды паболей!

Баба: Вось і добра. Цяпер нам патрэбна яшчэ якой-небудзь агародніны ці садавіны.

Гандляр: Паглядзіце, якія у нас яблыкі, грушы. А якія смачныя!

Баба: Хочам ваш тавар набыць. колькі ён каштуе?

Гандляр: Не ў грошах шчасце,
А калі радасць ды вяселле ў хаце.
А кожная садавіна будзе твая,
калі загадка аб ёй адгаданая.

(Гандляр дарыць карзіну з ласункамі).

Баба: Надыходзіць сумны час,
Пара развітацца.
Але просім шчыра Вас,
Зноў да нас вяртацца!

Дзед: Будзем рады мы сябрам,
Пачастуем ласкай.

Няхай сонца свеціць вам, Як у добрай казцы!
Баба: Хоць шкада, але ж бывайце!
Дзед: Толькі нас не забывайце!

План-канспект майстар-класа

Бурміч Святлана Мікалаеўна,
выхавальнік дашкольнай адукацыі
ДУА"Дашкольны цэнтр
развіцця дзіцяці г.Петрыкава"

Тэма: "Выразныя сродкі этнакультурнага выхавання дзяцей дашкольнага ўзросту"

Мэта: павышэнне прафесійнага майстэрства ўдзельнікаў майстар-класа праз выкарыстанне выразных сродкаў этнакультурнага выхавання дзяцей дашкольнага ўзросту.

Задачы: актывізаваць веды ўдзельнікаў па тэме майстар-класа; стварыць умовы для фарміравання матывацыйнай гатоўнасці ўдзельнікаў майстар-класа да азнакамлення з прыёмамі і сродкамі, спрыяючых этнакультурнаму выхаванню дзяцей дашкольнага ўзросту; садзейнічаць усведамленню ўдзельнікамі важнасці атрыманага вопыту на дадзеным майстар-класе.

Абсталяванне: кветкі па колькасці ўдзельнікаў, загадкі, песні, легенды на кожную групу ўдзельнікаў, алоўкі, беларускія народныя музычныя інструменты, салёнае цеста для лепкі, кавалкі тканіны і чырвоных стужак на кожнага ўдзельніка, жаночы беларускі народны касцюм для вядучага.

Ход майстар-класа

(Пад музычнае суправаджэнне ўдзельнікаў майстар-класа сустракае вядучы ў беларускім народным касцюме з кветкамі.)

Вядучы: Добрай раніцы! Вельмі рада нашай сустрэчы. Выбярыце, калі ласка, кветку якая вам спадабаецца. Паважаныя ўдзельнікі майстар-класа, дазвольце яшчэ раз усіх вас павітаць. Завуць мяне Бурміч Святлана Мікалаеўна. Працую я выхавальнікам дзяржаўнай установы "Дашкольны цэнтр развіцця дзіцяці горада Петрыкава." Перад тым, як абвясціць тэму нашага майстар-класа, мне б хацелася паслухаць вашы меркаванні наконт таго, пра што можа ісці наша гаворка.

(Удельнікі выказваюць сваю думку).

Вядучы: Дзякуй за вашы адказы. Важнае месца ў сваёй працы я адвожу этнакультурнаму выхаванню дзяцей дашкольнага ўзросту, менавіта таму сёння я пазнаёмлю вас з выразнымі сродкамі этнакультурнага выхавання. Прынцып якога я буду сёння прытрымлівацца: "Я ведаю як гэта зрабіць і навучу вас." Перад тым як зайсці ў аўдыторыю кожны з вас выбраў кветку.
Зараз я папрашу вас падзяліцца на групы ў залежнасці ад таго, якую кветку вы выбралі.

(20 удзельнікаў дзеляцца на 4 групы: "Званочкі", "Васількі", "Макі", "Рамонкі".)

Вядучы: Для таго, каб нашы зносіны былі больш прыемнымі, я папрашу вас напісаць імя, якім я магу да вас звяртацца.

(Удзельнікі пішуць свае імёны).

Вядучы: Нам з вамі пашанцавала, таму што нашы продкі пакінулі скарб, якінам нават не патрэбна шукаць, а толькі ўмела выкарыстоўваць. Сёння я прапаную вам успомніць некаторыя багацці беларускага народа. У мяне ёсць вось такая цудоўная шкатулка, а ў ёй мяшочкі з назвамі, якія дапамогуць нам з вамі пабудаваць нашу працу на майстар-класе так, каб усё тое, што вы ўбачыце і пачуеце было для вас цікавым,займальным і карысным. На працягу ўсёй нашай сустрэчы будзе працаваць умоўны знак – паднятая кветка. Ён будзе сведчыць аб тым, што што група падрыхтавалася, альбо ў вас узнікла нейкае пытанне. А цяпер,паважаныя, дазвольце пачынаць.

(Далей майстар-клас ідзе ў парадку, які задаюць самі ўдзельнікі. Перад кожным заданнем вядучы робіць невялікі ўступ).

Загадкі.

- **Вядучы:** Выкарыстанне загадак з'яўляецца адным з цікавых і дзейсных метадаў работы па этнакультурнаму выхаванню дзяцей. Народныя загадкі адрозніваюцца яркай вобразнасцю. Загадка патрабуе разважання, мабілізацыі ведаў для рашэння праблемы, гэта значыць, развівае ў дзіцяці здагадлівасць і кемлівасць.

(Далей кожная група па чарзе выцягвае з мяшочка па дзве загадкі. На абмеркаванне адной загадкі даецца 30 секунд).

Каля носа ўецца – а ў рукі не даецца. *(Вецер).*
Ішоў даўгавяз, у зямлю ўвяз. (Дождж)
Рук многа, а нага адна. *(Дрэва).*
Сіняя дзяружка ўвесь свет накрыла.*(Неба).*
Зялёная, а не луг, белая,а не снег,
Кучаравая, а без валасоў. *(Бяроза).*
Усіх нас корміць, а сама есці не просіць. *(Зямля).*
Было жоўтым, вырасла зялёным,
сонца пацалавала, зноў жоўтым стала. *(Жыта).*
З барадою, а не дзед, з рагамі, а не бык,
малако дае, а не карова, лыка дзярэ,а лапці не пляце. *(Каза).*

Паданні і легенды.

Вядучы: Паданні і легенды з'яўляюцца захавальнікамі гістарычнай памяці народа. Легенда – гэта спалучэнне звычайнага і дзівоснага. Што да паданняў, то асновай іх сюжэтаў звычайна служаць гістарычныя падзеі. У вас на сталах ляжаць жоўтыя лісты, а на іх урыўкі з легенд і паданняў. Насупраць назвы, але яны пераблытаны. Патрэбна знайсці кожнаму ўрыўку адпаведную назву і злучыць іх. На гэта вам даецца адна хвіліна.

Як паляцелі птушкі: адна ў адзін бок, другая ў другі… Як пабеглі сабакі за птушкамі, дык ажно зямля закурылася… Як пайшлі тыя сабакі, дык і да	

гэтага часу не вярнуліся, а па іх слядах дзве рэчкі працягнуліся, у адзін бок прайшла Дзвіна, а ў другі бок – Дняпро. Вось у гэтых абшарах Белаполь і пачаў сяліцца ды заводзіць свае лады… У Белаполя ад розных жонак яго развяліся розныя племення пад прозвішчам Беларусы. Яны і да гэтага часу там ходзяць, зямельку скарагодзяць, ды жыта сеюць…	“АДКУЛЬ ПАЙШОЎ ГОМЕЛЬ”
Там, дзе цяпер стаіць гэты горад, пасярэдзіне ракі Сож некалі было намыта шмат пяску. Каб плыты і баркі, што плылі па рацэ, не ўзбіраліся на мель. На беразе, каля гэтага месца заўсёды стаяў чалавек…	“АДКУЛЬ УЗЯЎСЯ МЯДЗВЕДЗЬ”
Даўно тое здарылася. Людзей тады было мала. Гэта цяпер так народу намножылася, што ледзь зямля іх падымае. А даўней людзі жылі сям-там па лесе, лавілі звера, птушак, а ў азёрах ды рэках – рыбу. Улетку збіралі ягады або капалі карэнне, рабілі запасы на зіму, больш за ўсё запасалі арэхаў і мёду…	“ЧОРНЫ БУСЕЛ”
І хоць таго нядобрага чалавека даўно няма на свеце, птушкі ніяк не могуць забыцца пра сваю крыўду і кожны год стараной аблятаюць людскія паселішчы. Праўда, іншы раз чорны бусел світанкам прылятае на нёманскі плёс, заходзіць па калені ў цёплую ваду і з тугой паглядае на срэхі хат…	“АДКУЛЬ ПАЙШЛІ БЕЛАРУСЫ”

Беларускія народныя гульні.

Вядучы: У сваёй педагагічнай дзейнасці я заўсёды выкарыстоўваю беларускія народныя гульні. Менавіта народная гульня заўсёлы выкарыстоўвалася з мэтай выхавання падрастаючага пакалення. Народныя гульні таксама выклікаюць актыўнасць думкі, спрыяюць пашырэнню далягляду. Адметнасць беларускіх народных гульняў – сувязь рухаў са словамі, высокая эмацыянальная насычанасць.

Удзельнікам майстар-класа прапануецца беларуская народная гульня “Прэла-гарэла”. Удзельнікі прагаворваюць словы:

Прэла-гарэла за мора ляцела,
А як прыляцела, дзе небудзь села.
Хто першы знойдзе, той сабе возьме.

Пасля гэтага патрэбна знайсці вырабы з цеста, якія былі схаваны да пачатку сустрэчы. Колькасць вырабаў 5-6.

Заняткі.

Вядучы: Як вы лічыце, паважаныя, чым займаліся нашы продкі ў вольны адпрацы час?

(Адказы ўдзльнікаў).

Вядучы: Заняткаў было шмат, і адным з улюбленых заняткаў беларускіх жанчын быў выраб лялек для сваіх дзяцей. Ці даводзілася вам рабіць беларускіх лялек? Зараз я пакажу вам, як можна зрабіць самую простую ляльку “Пелянашку”.

(Вядучы паказвае паслядоўнасць вырабу填 лялькі з адначасовым паясненнем)

Беларускія народныя песні.

Вядучы: Беларуская народная песня раней гучала амаль што з кожнай хаты. Усе святы абавязкова суправаджаліся спяваннем беларускіх народных песен.

(Удзельнікам прапануецца скласці радкі песен у правільным парадку, каб атрымаўся урывак з вядомых беларускіх народных песен: “Ох і сеяла Ульяніца лянок”, “Зайграй жа мне, дударочку”, “Купалінка”, “ Касіў Ясь канюшыну”.На выкананне заданне адводзіцца 1 хвіліна).

Зайгра жа мне, дударочку,
Як сам разумееш.
Зайграй сівы галубочак, тое што ўмееш.
Тум - тум, тум-та, тум-та, як сам разумееш,
Тум - тум, тум-та, тум-та тое што ўмееш.

Ох, і сеяла Ульяніца лянок!
Ох, і сеяла Іванаўна лянок!
Ох, сэрца лянок, мая радасць ты, лянок,
Усё бялюсенькі кужалёк!

Купалінка, Купалінка, цёмная ночка,
Цёмная ночка, а дзе ж твая дочка?
Мая дочка ў садочку, ружу, ружу поліць,
Ружу, ружу поліць белы ручкі коліць!
Ружу, ружу поліць белы ручкі коліць!

Касіў Ясь канюшыну, касіў Ясь канюшыну,
Касіў Ясь канюшыну, паглядаў на дзяўчыну!
А дзяўчына жыта жала, а дзяўчына жыта жала,
А дзяўчына жыта жала, ды на Яся паглядала!

Рамёствы.

Вядучы: Якімі рамёствамі, на вашу думку, займаліся нашы продкі? (Адказы ўдзельнікаў).

Вядучы: Займаліся яны пляценнем, вышывалі, ткалі, кавалі, займаліся ганчарствам. Пры знаёмстве дзяцей з рамяством ганчара ва ўмовах дзіцячага саду, для большай зручнасці гліну можна замяніць на цеста для лепкі.

(Вядучы паказвае ўзор выканання лепкі, пасля чаго ўдзельнікі робяць выраб па свайму жаданню. На выкананне задання адводзіцца дзве хвіліны.)

Вядучы: На працягу ўсяго майстар-класа мы з вамі адчынялі для сябе скарбы беларускага народу. А зараз, я б хацела сабраць наш з вамі скарб. У вас на сталах ёсць жоўтыя канверты, а ў іх сказы, якія патрэбна прадоўжыць. Усе вашыя думкі, з вашага дазвалення я збяру ў саламяную шкатулку, таму што

наша сустрэча і гэтыя адчуванні, эмоцыі, для мяне з'яўляюцца маім невялічкім скарбам, які б я хацела захаваць.

(Сказы: Мне захацелася…. Асабліва было цікава…. Цяпер я магу…. У канцы 4-5 удзельнікаў прагаворваюць свае думкі).

Вядучы:На гэтым наш майстар-клас скончаны. Спадзяюся, час які мы з вамі правялі разам не прайшоў марна. Вялікі дзякуй вам за ваш добры настрой, за вашы ўсмешкі. Мне было вельмі прыемна з вамі працаваць. Жадаю вам поспехаў і ўсяго самага найлепшага. Дзякуй за ўвагу!

Літаратура:

1.Дубініна , Д.У., Родная прырода ў вуснай народнай творчасці:
дапам. для педагогаў устаноў дашкольнай адукацыі/Д.М.Дубініна, А.А.Страха, Д.У.Дубінін.- Мінск: Нац. інстытут адукацыі, 2016.